

ČITATELJI! Prosim, pogledajte na številki 2C naslova za dan, ko vam pride. V teh časih je cena, potrebna za prebranje, prevelika. Skušajte imeti. Library of Congress

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Registered as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 136.

(Telephone: CHelsea 3-1242)

NEW YORK, FRIDAY, JULY 16, 1943. — PETEK, 16. JULIJA, 1943.

NA NEKAJ VEČ KOT
na dan dobivate ...
2C "GLAS NARODA"
PO POŠTI NARAVNOST NA DOM
(Izvenredni sobotni, nedeljski in prazniški)
ČITAJTE, KAR VAS ZANIMA

VOLUME LL — LETNIK LL

RUSI OSVOBODILI 110 KRAJEV

Ruska rdeča armada je v ofenzivi že tri dni severno in vzhodno od Orela ter je osvobodila nad 110 mest, trgov in vasi ter je prodrla 12 do 28 milj globoko v silno močno sovražno obrambno črto. Posebno poročilo ruskega vrhovnega poveljstva k temu dodaja, da je bilo 12,000 Nemcev ubitih in 2000 ujetih. — Ofenziva se nadaljuje.

Berlin, ki je prvi naznanil, da so Rusi pričeli ofenzivo, in priznava, da je rdeča armada na več krajih prebila nemško črto, pravi, da to ofenzivo vodi maršal Simeon Timošenko, junak prve ruske protiofenzive leta 1941.

Severno od Orela so Rusi napredovali okoli 28 milj ter razbili nemško obrambno črto na fronti 25 milj, vzhodno od Orela pa so napredovali 12 do 15 milj na 18 milj dolgi fronti.

V treh dneh so Rusi vpletli 40 tankov in 210 topov ter razbili 109 tankov in 46 topov in 204 aeroplanov.

Rusi so pričeli svojo veliko ofenzivo v torek ravno v času, ko je postalo jasno, da se je nemška ofenziva na fronti Orel-Kursk-Belgorod kar najbolj poniževalno in z največjimi izgubami izjalovila.

Vojaški izvedenci v Londonu se čudijo ruski ofenzivi, ki je pokazala tako velikansko vdornost silo rdeče armade in vsled katere je prizadet ves evropski strateški položaj.

Hitler je očitno, nameraval s svojo ofenzivo Ruse za poletje tako oslabiliti, da mu od njih ne bi pretela nobena nevarnost in bi mogel svoje armade z ruske fronte poslati v južno in zapadno Evropo.

Med osvobojenimi mesti sta zelo važni Budorovski in Uljanova, ki se nahajata 57 milj severozapadno od Orela. Na vzhodni strani pa so osvobodili Berezovec in Trosno. Nadalje so bili severno od Orela še osvobojeni kraji Starica, Sorokina, Bezmenni, Krapivna, Švanov, Jagadnaja, Demensk in Trosna, vzhodno od Orela pa Višnji Orlovka, Kazar, Nelin, Visokaja, Pobednaja in Potelaha.

Posebno rusko poročilo pravi, da so bile razbite tri nemške infanterijske in dve tankovni diviziji, zelo pa so bile razredčene tri infanterijske in dve motorizirani diviziji.

Rusko polnočno poročilo, ki je bilo izdano po posebnem poročilu, pravi, da so Nemci poslali še več vojakov in tankov v boj okoli Belgoroda; toda niso ničesar dosegli. Na tem kraju je bilo v torek razbitih 51 nemških tankov in 2000 vojakov ubitih.

"Sovražnik je izkrvel in je bil prisiljen preiti v defenzivo na fronti med Kurskom in Orelom," pravi rusko poročilo.

V svoji ofenzivi, ki je tako žalostno končala, so imeli Nemci strahovite izgube: nad 54,000 ubitih vojakov, 3068 tankov razbitih in uničenih 1636 aeroplanov.

V četrtek je nemško vrhovno poveljstvo naznanilo, da se boji na ruski fronti nadaljujejo "navzlic vedno slabšemu vremenu."

Pred nekaj dnevi je bilo preko Stockholma poročano, da je Adolf Hitler zopet prevzel vrhovno poveljstvo na ruski fronti, kar je storil še vedno, kadar so pričele njegove armade dobivati batine od rdeče armade. Iz nekoga diplomat-

Nove pridobitve na Siciliji

Debeli črta na tem zemljevidu Sicilije predstavlja glavna osiška oporišča, katera zavezniški bombniki neprestano bombardirajo. Čela obal od Licate v sredini južne obali, okoli rta Paesaro, pa do Catanije ob vzhodni obali, je v zavezniških rokah.

Na Siciliji so se že pričeli hudi boji in navzlic vedno močnejšemu zavezniškemu odporu so zavezniški zadnji 24 ur dosegli velike uspehe. Toda Angleži so včeraj dopoldne za nekaj ur izgubili Augusto, ko je nemška Goeringova tankovna divizija vdrla v pristanišče, toda opoldne je bil sovražnik zopet poganjen iz mesta in osma armada ni samo zopet zasedla mesta, temveč proti večeru je bil sovražnik že v 4 milje oddaljenem Brucoli.

Ameriška sedma armada, ki je bila preustrojena iz prve armade, ki se je borila v Tuniziji, je zavzela novo letališče in več višin severno in severozapadno od Raguse. Kot pravi United Press, so Amerikanci napredovali 8 milj in zasedli letališče pri Biscari.

Zopet so bili poslani v boj ameriški in angleški vojaki, ki so prišli z gliderji in padalci ter so, kot dodaja poročilo, izvedli zelo uspešne operacije.

O poteku bojev ni natančnih poročil, toda iz poročil, kolikor jih je, je mogoče posneti, da so zavezniški povsod v ofenzivi.

Kot vedno, puščajo Nemci Italijane tudi na Siciliji zadevati, da knjejo umikanje Nemcev, med tem kot se Italijani najrajši bojujejo do gotove meje, potem pa se predajo. Italijanski ujetniki se pritožujejo, da imajo vedno velike izgube, kadar se umikajo čez polja svojih lastnih min.

Sploh se more reči, da se osiške sedaj bori za Sicilijo in

skega vira preko Londona pa sedaj prihaja poročilo, da je Hitler poveljstvo zopet odložil in da se je vrnil v Berlin na posvetovanje s svojim generalnim štabom.

Poročilo dalje pravi, da je Hitler vodil ofenzivo iz grada Bninzka blizu Bidgoša v starem poljskem koridoru, kjer je imel svoj glavni stan.

Isto poročilo izraža mnenje, da je s tem, da se je Hitler vrnil v Berlin, nemška ofenziva v Rusiji končana.

se bo borilo z vso silo, zato kakih posebnih zavezniških uspehov nekaj dni ne moremo pričakovati.

Iz močnega osiškega protinapada na Augusto se more sklepati, da bodo Nemci in Italijani trdovratno branili Catanijo, ki je ključ do vsakega kakšnega večjega uspeha v zavezniškem prodiranju proti severu in Nemci to vedo. Ker pa je angleška osma armada pod generalom sirom Bernardom Montgomeryjem tako naglo pognala Nemce iz Auguste in celo več milj prodrla izven mesta, tedaj se je mogoče zanesti še na nadaljne njene uspehe.

Londoni radio prinaša sporočilo svojega poročevalca na neki angleški križarki, ki pravi,

da so Angleži že zavzeli Letini in Carletini onstran Brucoli ter da je bila Catania zopet zelo močno obstreljevana.

Zavezniški neprestano pošiljajo vojaštvo in vojne potrebščine na Sicilijo in postajajo z vsakim dnem močnejši. Na Siciliji je že mnogo ameriških jeepsov, ki vozijo po suhem in v vodi. Ravno tako imajo zavezniški že mnogo tankov, ki so potrebni v boju proti nemškim tankom.

Včerajšnje poročilo pravi, da je bilo več nemških tankov Mark VII zajetih in mnogo tudi uničenih.

Promet po cestah gre v obe smeri, na fronto in s fronte. Na fronto gredo ojačenja, nazaj pa ranjenci in vojni ujetniki.

Ukor podpredsedniku Wallaceu in trgovskemu tajniku Jonesu

Predsednik Roosevelt je s posebno odredbo popolnoma preobrazil urad za inozemske gospodarske zadeve ter je podpredsedniku Henryju A. Wallaceu in trgovskemu tajniku Jesse H. Janesu dal očiten ukor, ker sta dala v javnost svoj medsebojni prepis.

Predsednik je o tem podpredsednika Wallaceja in trgovskega tajnika Jonesa obvestil s posebnim pismom ter je pisma sliče vsebine naslovil ravnateljem vseh zveznih uradov in agencij ter jim naročil, da vpoštevajo njegovo pismo z dne 21. avgusta, leta 1942, v katerem je rekel, da svojih ne sporazumov in sporov ne izdajajo javnosti in da naj rajši podajo ostavko, kot pa da spor

prinesejo pred javnost, ali pa jo predložijo predsedniku, ali pa ravnatelju urada za vojno mobilizacijo J. F. Byrnesu.

Predsednik je odpravil urad Board of Economic Warfare, kateremu je načeloval Wallace in ki ga je sedaj upravljal Milo Perkins; postavil je nov urad Office of Economic Warfare z Leo T. Crowleyem na čelu ter (Nadaljevanje na 2. strani.)

Zahteva za preiskavo OPA

Washington, 15. jul. — Predsedniku Rooseveltu je bila danes predložena zahteva, da naj se poskrbi za popolno preiskavo administracije cen, katero se naj preuredi tako, da bo dobro vodena. Obenem pa je bil predsednik posvarjen, naj ne posluša onih, ki bi radi likvidirali administracijo cen.

Zahteva je prišla v obliki pisma, ki ga je poslala organizacija American Business Congress. To je organizacija malih trgovcev in šteje več tisoč članov.

George J. Seedman, predsednik omenjene organizacije je dejal, da je bila ta organizacija tista, ki je zahtevala preiskavo Office of Production Managementa v letu 1941. Dotična preiskava se je tudi zavrhila.

Sodnik Samuel I. Rosenman, zaupen predsednikov svetovalec in Wayne Coy sta bila priporočena, kot prvi osebi za izvedbo dobre preiskave. Oba omenjena sta namreč zadovoljno izvedla preiskavo OPM vladne agencije.

Kritika tiskajoča se administraciji cen prihaja tudi od drugod in rečeno je, da bo treba odslaviti večje število mladim advokatom, ki so se unirili v OPA, kjer pa ne delajo drugega, kot povzročajo zmedo s svojimi kompliciranimi metodami, ki jih čisto na razumevanje niti mali trgovci, še manj pa konzumenti.

Organizacija malih trgovcev pravi, da se OPA osebje drži svojih zaključkov in odredb dogmatično, ter noče upoštevati raznoterih lokalnih problemov, katero so bolj poznani aktualnim malim in drugim trgovcem, kakor pa odvetnikom ter drugim uradnikom, ki so upošljeni pri OPA. Iz tega ozira je predsednik Roosevelt naprošen, da nekaj ukrene glede administracije in to kmalu, da se bo moglo tako inteligentno kontrolirati cene.

Washington, 15. jul. — Lou R. Maxon, član vodstva OPA, ki je imel v svojem področju informacijski oddelček organizacije, je danes podal ostavko izjavljajoč, da je administracija cen tako zamotana v legalističnem "red tape", da bi te štrene ne mogel razvozlati niti sam magik Houdini.

Maxon je načelnik oglaševalne družbe v Detroitu, ter je bil večkrat pripravljen za generalnega upravitelja OPA. Zdaj je pa izjavil, da ne more biti pod nobenim pogojem v kakršni koli naslednji zvezi z OPA. Dejal je, da OPA mora ostati, a če bo propadla, bo to zakrivila njena lastna notrenja šibkost, zmeda, neodločnost, kompromisiranje ter legalistična štrana, ki jo motajo teoristi, ki se nahajajo na mestih, kjer se določajo smernice administracije. Vse to kliče po reorganizaciji administracije cen.

Maxon je nasprotnik New Deal in v splošnem smatran za bolj reakcijskega, kot progresivnega. Delavski odsek OPA je že parkrat zahteval, da se ga odstavi, ali načelnik Brown je zahtevo ignoriral.

Borbe v Jugoslaviji

Jugoslavlani na dajo miru

Jugoslovanski guerilci so dinamitali železnico Šid-Vukovar. Okupator je radi tega umoril 50 talcev. Prefekt Banjaluke Dragan Hadrović, eden od najbolj aktivnih predstavnikov hrvaškega režima je poginil — dobil je s poštnim paketom bombo, ki ga je raztrgala na kose.

Pavelićev "ministerstvo za zračne sile" je izdalo razglas, ki pozivlja vse rezervne oficirje, naj se prijavijo v roku desetih dni ne glede na službo, katero opravljajo. Proglas pravi: "Kdor temu pozivu ne bo sledil, je dezertir in bo kaznovan po zakonu prekega sode."

Italijani priznavajo težkoče operacij v Jugoslaviji

Nase Noviny, češki vojaški dnevnik, piše v svoji številki od 8. junija: "Rim je včeraj odkrito priznal velik poraz italijanskih zasedbenih čet v Jugoslaviji. Radio oddaja iz Rima je poročala o težkem porazu italijanske posadke v mestu Vradina, ki se je po "junjski borbi" odločila, da se preda guerilcem.

Da bi ta poraz svojim slušalcem razložil in opravičil, je rimski radio na dolgo in široko govoril o težkem značaju bojev v Jugoslaviji. Silvio Petruccio priznava v svojem komentarju, da tu ne gre edino za težkoče terena, temveč, da so boji proti jugoslovanskim guerilcem tako strahotno trdega in srditega značaja, da jim ni primere v sedanosti.

Jugoslavlani na albansko-črnogorski meji

Londoni Star poroča dne 10. junija iz Carigrada, da je močna skupina Jugoslovancev, na albansko-črnogorski meji zasedla 30 albanskih vasi in strategsko važno ozemlje v okolici vasi Vragja.

Jugoslavlani se glasom tega poročila bore pod komando Pavla Jurišića — v njegovem moštvu je tudi precej Albancev. Glasom vesti, ki so prišle v Carigrad, odvajajo uporniki

TOPOVI NA KISKI NE ODGOVARJAJO

Včeraj so lahke ameriške bojne ladje obstreljevale japonske postojanke v Gertrude Cove na Kiski v otočju Aleutov. Kot že pogosto pri prejšnjih sličnih napadih sovražni topovi niso odgovorjali. Kako škodo je napravilo obstreljevanje, ni bilo naznanjeno.

AMER. OFENZIVA NA NOVI GUINEJI

Ameriške in avstralske čete so zasedle okraj Mubo na Novi Guineji, južno od Salamme ter pritiskajo proti Komiatumu, ki se nahaja samo štiri zračne milje od Salamme. Zavzeta pokrajina ima strme hribe in ozke doline ter meri do šest kvadratnih milj. Ta kraj so Japonci zelo utrdili ter je bil poglavitna obramba Salamme in njenega letališča. Poročilo dodaja, da je bilo v teh bojih ubitih okoli 950 Japoncev.

PREMOGARSKE STAVKE KONČANE

Pittsburgh, 14. jul. — Uniški lokali v zapadni Pennsylvaniji, kjer so majnerji še vztrajali na stavki, so danes odglasovali, da se vrnejo majnerji nazaj na delo.

Ker je mnogo rogov pričelo spet obratovati tekom zadnjih par tednov, se smatra ta zadnja akcija premogarjev kot zaključitev stavk, ki so se pojavile potem, ko je bilo določeno, da se majnerjem ne poviša plače in je bil sprejet protistavkovni zakon.

Zvezna veleporota je ravno pričela s preiskavami stavk v Pittsburghu in okolici na podlagi protistavkovnega zakona, ko so premogarski sami željevali, da se vrnejo na delo. Preiskave zdaj ni treba.

Iz Slovenije

Jugoslav Information Center

Izpred vojaškega sodišča v Ljubljani

(Posneto iz Bazovice št. 69 z dne 6. junija 1943, v izvirnem besedilu.)

V Ljubljani so bili obsojeni na dosmrtno ječo radi sodelovanja pri družbi, naperjeni za nasilni prevrat političnega, gospodarskega in družbenega reda v državi sledeči: Krašovec Matija iz Gornika in Tominc

Iven rodod iz Črnega vrha pri Idriji, bivajoč v Ljubljani.

Ljubljancani nočejo laških oficirjev

Mestno županstvo še vedno, zlasti v sredini mesta, nujno potrebuje več čedno opremljenih sob za nastanitev oficirjev in uradnikov, katerih se ljubljansko prebivalstvo brani,

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation)
Frank Sakser, President; Ignac Hude, Treasurer; Joseph Lupina, Sec.
Place of business of the corporation and address of above officers:
216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

50th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.

Subscription Yearly \$7. Advertisement on Agreement.

ZA CELO LETO VELJA LIST ZA ZDRUŽENE DRŽAVE IN KANADO:
\$7.—; ZA POL LETA \$3.50; ZA ČETRT LETA \$2.—.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno, nedelje in praznikov.

"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-1212

PISATELJ (MAURICE HINDUS) O RUSKEM
NACIONALIZMU

Maurice Hindus, ki je spisal že več knjig o Rusiji in je priznan, kot eden najboljših poznavateljev in opisovalcev ruskega življenja, je pred kratkim napisal v listu "PM" uvodni članek, ki se nanaša na ruski nacionalizem in vzroke za porast istega pod sovjetskimi režimom.

Hindus pravi: "Porast ruskega nacionalizma pod Sovjeti je smatrali za delno reakcijo proti ponašanju Nemcev tekom dveh važnih in odločilnih epizod v rusko-nemških odnosih in sicer v miru sklenjenem v Brest-Litovsku in pa v sedanji vojni.

"Dne 10. feb. 1918, je po dolgem pregovarjanju z nemškimi generali in diplomati izdal Trocki, ki je bil načelnik ruske mirovne delegacije izjavo, ki je bila nekaj izrednega.

"Mi končujemo vojno," je bilo rečeno v izjavi, "mi obveščamo vsa ljudstva po svetu in njih vlade o našem odloku. Izdali smo povelje za popolno demobilizacijo naših armad... prepričani smo, da bodo tudi drugi narodi sledili našemu zgledu."

"Toda drugi narodi niso sledili ruskemu zgledu. Ko je izdal gen. Hoffman nemškim armadam povelje za pohod, so te prodrle naravnost v srce ruske zemlje in nemško ljudstvo ni protestiralo. Produkcija v Nemčiji ni bila prekinjena in transportacija ni zastala. Nemški socialni demokratje niso niti skušali obsojiti in ožigati sramotne Brest-Litovske pogodbe, z vsemi njenimi krutimi določbami za aneksije in odškodnine. Vzdržali so se samo glasovanja zanje.

"Ko je Hitler napadel Rusijo v juniju, 1941, je bil glas protesta v Nemčiji tako neznan in brezpomemben, da ni prav nič ovalar nemške vojne industrije, transporta ali bojnega razpoloženja nemških armad.

"Rusi so na vse načine apelirali na nemške vojake, naj dezerтираjo. Vojaki niso dezertirali. Nemška disciplina in obljuba zastojne zemlje, ter suženj, ki jo bodo za Nemce obdelovali, dalje politična moč in socialna superiornost, vse to je tako degradiralo in upavalo nemške mase, vključno s kmeti in delavci, da ruski apeli niso izdali nič. Nemški vojaki so sledili poveljem svojih častnikov. Borili so se divje in kjerkoli so zavzeli kak ruski kraj, so takoj podvržli ljudstvo mučenju, kakršnega ruski človek še ni bil deležen od nobenega sovražnika na svoji zemlji. Niti Mongoli niso bili tako kruti.

"V letu 1942 je spričo nemških grozodejstev vprašal uradni list Kominterne: 'Kje je nemški delavski razred? Kje so nemški delavci?... Se zavedate, da producirate orožje in municijo za največjega krvnika in morilca delavcev?'

"Sam se slišal od ruskih kmetov storiti o strahotah, ki so jih vršili Nemci. In še posebno nad kmečkim prebivalstvom zasedenega teritorija.

"Spričo nemškega ponašanja po miru v Brest-Litovsku in po juniju, 1941, ni bilo nič bolj naravnega, kot to, da so postali Rusi izredno narodno zavedni v vseh ozirih. Nobene izbire niso imeli. Morali so odločiti med marksistično dogmo proletarske solidarnosti in golim fizičnim obstankom.

"Kljub temu pa se ruska narodna zavest zelo in v marsikateri razlikuje od zavesti, ki jo najdemo pri drugih narodih. Tam ima vsak pravico do svojega jezika, kulture in narodne ali resne dedščine, ki je vsa povezana v skupno rusko nacionalno zavest. Četudi je vsa Rusija vladana iz Moskve, ima pa vsaka etnična skupina pravico do svojega jezika in razvijanja lastne kulture. Najbolj pa se ruski nacionalizem razlikuje od onega v drugih deželah po tem, da je vkoreninjen v socialni kontroli ruskega ekonomskega življenja. Današnji Rus se bori za svoj jezik, svojo deželo, svojo družino in za svojo narodno tradicijo. Prav tako vneta pa se bori obenem za temeljne pridobitve revolucije — socializirano imetje."

Čodni profiti

Drew Pearson je podal nekaj številk, ki kažejo, da delavci niso tisti, ki bodo izšli iz te vojne bogati, ampak nekoga se bo pa vključ vsem protinflacijskim in drugim odredbam prišlo precej dobičkov.

Že pred dvema letoma je bila naprimer družba North Amer. Aviation 51% dobička na svoj investiran kapital; Consolidated Aircraft je spravila v žep 94%; Wright Aeronautical, katere je bila po Trumanovemu kongresnem odseku obdolžena, da je izdelovala kvarne motorje, je napravila 45.7% profita na svoj kapital.

Pearson piše, da ti in drugi profiti, ki jih je podal vladni urad za vojno produkcijo, ne

bodo imeli posebno pomirjajočega vpliva na delavce, katere se hoče obremeniti z vsem, medtem, ko so se vedje živine znale kar lepo otresti nameravane odredbe, ki bi bila omejila osebene dohodke na 25 tisoč dolarjev letno.

UKOB podpredsedniku in ž
trgovskemu tajniku

Nadaljevanje z 1. strani. je prenesel vse posle za vnanje zadeve starega urada Board of Economic Warfare in urada Reconstruction Finance Corporation, kateremu je načeloval Jones, na novi urad Office of Economic Warfare.

Predsednik je bil zelo ozlovoljen zaradi javnega spora med Wallacejem in Jonesom in je sedaj izvedel to spremembo.

Sumner Welles o povojni politiki

Sumner Welles, državni podtajnik je v junijski izdaji organa Amer. Delavske Federacije "Federationist" dal posebno jasno izjavo o verjetni bodoči ameriški politiki v odnosu do nekkih povojnih problemov.

Mr. Welles najprej ugotavlja, da je "problem daljne bodočnosti, ki se nas vseh tiče, vpostavitve stalnega mira, potem naše zmage." In potem se poudarja, da je "ta problem o povojni politiki v osnovi vprašanja našega lastnega interesa."

In medtem, ko nam previdno stavlja do znanja, kot svoje osebno mnenje "da bi sedaj bilo prezagodaj, če bi ta vlada skušala odrediti natančno in v podrobnostih nek jasen načrt mednarodnega sodelovanja, katerega bi ameriški narod sprejel," realistično opozarja, da moramo vsi računati s tem, da bodo ob koncu te vojne gotove razmere dozele. In kot rezultat teh razmer bodo morali posebno v prehodni dobi, ki bo sledila ustavitvi sovražnosti, "oni združeni narodi, ki bodo poklicani, da prevzamejo razne potrebne funkcije, vzdržati red;" te funkcije bodo obstojale v repatriaciji in združitvi razdvojenih družin, pomoči v hrani, kontroli bolezni, in fizični vpostavitvi stanovanj v bombardiranih krajih.

"Toda izgleda jasno," pravi Mr. Welles, "da mora, kot rezultat žalostnega nauka, ki ga je človečanstvo doseglo iz dogodkov zadnjih 25 let, vsaka oblika mednarodne organizacije, če hoče uspešno delovati, priznati kot osnovo nekoliko glavnih principov. Mr. Welles za tem postavlja sledečih šest osnovnih točk, katere smatra kot potrebne:

1. Sile, ki so za to pripravljene, morajo potom mednarodnega sporazuma vsvariti kombinirano vojsko, ki se bo vporabljal regionalno ali na širši podlagi, in katere bo mogla in hotela preprečiti napade, onemogočiti mednarodne konflikte in sploh paziti, da se ne ruši mir na svetu.

2. Obstojati mora mednarodno sodišče, pred katero pridejo vsi mednarodni spori, in katere bo uživalo mednarodno znanje.

3. Ustvariti se mora učinkovit mednarodni naor, ki bo ameriški republik, proti Zdrupostavljeni vrsti oboroževanja izven zakona, in ki bo preprečeval oboroževanje vseh na-

rodov.

4. Morajo se ustvariti primerne in praktične tehnične organizacije, ki se bodo bavile s finančnimi in ekonomskimi stvarmi, in ki bodo dajale nasvete članom združenih narodov, tako da poedine sile ne bodo same vodile avtokratične trgovske in finančne politike. Povojni čas bo na ta način epoha ekonomskega sodelovanja in zvišanja življenjskega standarda, ne pa strahne konkurence in znižanja življenjskega standarda za nas vse.

5. Mora se priznati princip enake suverenosti vseh držav, malih in velikih. In skupaj s tem ustvariti princip, da se mora pripraviti pot za svobodo in samopravo vseh narodov, ki želijo svojo svobodo, čim so ti spodobni, da to pravico prevzamejo.

6. In končno v svetu, za katerega se mi borimo, mora nehati vsaka potreba za rabo nesrečnega izraza "rasna ali verska manjšina"

Mr. Welles povdarja svojo šesto točko izjavljajo:

"Ako se narodi zemlje borijo in mirajo, da zadružijo, in dobi svobodo poedincev pred zakonom, ali je potem mogoče da narodi združenih narodov pristanejo na zopetno vpostavitve sistema, v katerem bodo ljudje smatran, da pripadajo takim "manjšinam"? Enakost poedincev, kakor tudi enakost narodov res ne morejo biti zagotovljene z odredbami. Enakost je odvisna od njihovih lastnih uspehov, in njihove lastne notranje vrednosti. Toda vsak človek ima po božjem zakonu pravico na enakost človeških pravic in na enako izkoriščanje mogočnosti. To je podlaga našega demokratskega prepričanja."

Ko je prišel do tega zaključka, je Mr. Welles slikovito prikazal sporazume o medamerikanskem dogovoru, na katerem temelji Pan-Amerikanizem in regionalna solidarnost ameriških republik. On nas opominja, da se do teh sporazumov ni prišlo tekom enega dne in da se ni uspelo samo na podlagi začasnega osnutka.

"Nasprotno," poudarja Mr. Welles "do cilja se je prišlo samo po mnogih letih, in je celo bil potreben napad proti tni vojakov, vrgli iz tirov več od 100 vlakov, polnih vojaštva in materiala, porušili več sto železniških mostov in zaplenili velike količine orožja in vojnega materiala.

Ruski guerilci so oboroženi s strojnimi, močnimi, in čisto celo z lahko artilerijo, ter strahujejo nemške posadke v okupiranih ruskih krajih tako zelo, da si nikdo ne upa na polje iz strahu pred njihovimi napadi.

Kako ogromnega pomena je delovanje ruskih guerilcev, in kakšna naloga so za nemške komandante, je videti iz članka, katerega je napisal nemški general Schultz v Berliner Boersen Zeitungu.

"Posledica guerilskega grbanja je, da tovorni vlaki, ki prenašajo hrano in municijo, čisto sploh ne pridejo na svojo destinacijo. Nemške čete morajo z močnimi oddelki stražiti svoje vojašnice. Zaloge municije so čisto poginane v zrak. Povod padajo strela na nemške vojaške, ki stražijo mostove in železniške naprave. Vagoni po železnikah morajo biti zastraženi podnevi in ponoči, ker bi jih sicer partizanski podminirali. Vlaki in tovorni avtomobili ne smejo nikdar potovati brez vojaškega spremstva."

Združeni narodi potrebujejo ves odvisni živeti v Ameriki... Vsak lahko nekoliko pomaga, ako mu je mogoče letos obdelati VICTORY VRT. Pripravite se za to delo že sedaj!

Tukaj je v eni sami knjigi VSE, KAR VAM JE TREBA VEDETI O TEM, KAR ŽELITE PRIDELATI! 10,000 člankov vam podrobno pokaže vse o vrtnarstvu, o saditvi in sejanju, o gojenju in oskrbi vrtn. Najnovejša pa je VRTNARSTVO BREZ ZEMLJE; nova metoda za uničevanje škodljivcev, gojenje divjih rastlin, nove sestavine cvetlic! — Abecedno kazalo vam pove takoj, kar želite. Prirejeno za vsako posebej v Zdrupostavljeni državi, za vsako zemljo in vsako sezono.

To knjigo je uredil E. L. D. SEYMOUR, B. S. A., poznana oseba v vrtnarstvu, ki ga cenijo vrtnarji iz vsega sveta.

EDINA VRTNARSKA ENCIKLOPEDIJA ZA DOMAČO POTREBO! Ni visokih besed — vse je jasno, razloženo, vporabno.

KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING CO. 216 West 18th Street New York 11, N. Y.

SONART
REKORDI

Lepe Melodije!

St. M571—Na Marjancu, polka
Kje so moje ročice
Marjanka pegla—polka
Duquesne University
tamburica orkester

St. M575—Terezinka polka
Na pianinu—valček
Jerry Kopriček in orkester
Za toz. cenik in cene plošč se obrnite na: JOHN MARSHALL, Inc. 463 W. 42nd St. New York

Mogoče bi bil najboljši način za združene narode, da tudi oni ustvarijo mednarodno organizacijo po isti metodi stopnjene evolucije. Ako bo dovolj elastičnosti v delovanju na začetku prehodne dobe in bodo združeni narodi imeli dovolj praktične skušnje v vojni, nem časa in po zmagi, bo to po vsej priliki jasno pokazalo, kakšna vrsta organizacije bi najbolj sigurno garantirala doseg osnovnih ciljev h katerim se teži."

Isolacionistom pa daje hladno tuš. Opozarja naj pazimo na "činike, katerih glasove čisto slišimo ko hočemo dopovedati možem in ženam te dežele, da kakor so zmeraj bile vojne v preteklosti, bodo tako tudi v bodočnosti in da je najboljši način za nas da ohranimo svojo kožo — Združene države gredo svojim potom in da, ko se konča vojna, zopet hlinimo, kakor da se vse, kar se godi v ostalem svetu, se nas tukaj nič ne tiče."

V odgovoru na provincializem Mr. Welles odgovarja:

"Narod te dežele je že pozikal tak način politike, ki pa je popolnoma in žalostno propadel. Današnje matere in očetje nvidevajo, da če bi Zdr. države res vedele kaj je bil njihov interes v teku zadnjih 20 let, in bi se tega res držale s tem, da bi pomagale ugasiti prve požare, ki so potem zažgali svet, ne bi sedaj njihovi sinovi morali doprati največje žrtve za obrambo svobode in sigurnosti svoje domovine." — FLIS.

GUERILSKI BOJI V RUSIJI

Ruski guerilci, ki imajo v svojih vrstah mnogo žena, so v teku meseca maja ubili preko 10,000 nemških častnikov in vojakov, vrgli iz tirov več od 100 vlakov, polnih vojaštva in materiala, porušili več sto železniških mostov in zaplenili velike količine orožja in vojnega materiala.

Ruski guerilci so oboroženi s strojnimi, močnimi, in čisto celo z lahko artilerijo, ter strahujejo nemške posadke v okupiranih ruskih krajih tako zelo, da si nikdo ne upa na polje iz strahu pred njihovimi napadi.

Kako ogromnega pomena je delovanje ruskih guerilcev, in kakšna naloga so za nemške komandante, je videti iz članka, katerega je napisal nemški general Schultz v Berliner Boersen Zeitungu.

Studenec Blagoslova! 300 SVETIH MAŠ LETNO, za žive in mrtve žane Maše Zveze. Članarina za vsako osebo žive ali umrlo 25c. (Nikdar ni potreba obnove!) Upište Vše slovesno vokalno.

RAZGLEDNİK

Piše Anna P. Krasna

MIMOGREDE

Vse dobre Jugoslovane je morala prijetno dirniti vest, da je dobil ubogi, mali Peter II. zdaj vendar enkrat tako vlado, ki mu je dovolila, da se sme poročiti s pet let starejšo grško princeso Aleksandro... to je demokracija... to je moderna pedagogija... to je razumevanje zgodovinsko važnih časov, ko je treba vendarle gledati nato, da se pusti na mehkem konkritu teh dni kak odtis stopinj, ki so utekle iz ljube Jugoslavije, ko je prišel nadujo sodnji dan, do katerega so ji pomagali ustanovitelji glavnjač in drugih znamenitih institucij v Jugoslaviji.

Lepe so slovenske narodne noše, ali mene vselej nekaj nedeno tuš. Opozarja naj pazimo na "činike, katerih glasove čisto slišimo ko hočemo dopovedati možem in ženam te dežele, da kakor so zmeraj bile vojne v preteklosti, bodo tako tudi v bodočnosti in da je najboljši način za nas da ohranimo svojo kožo — Združene države gredo svojim potom in da, ko se konča vojna, zopet hlinimo, kakor da se vse, kar se godi v ostalem svetu, se nas tukaj nič ne tiče."

Na sliki sami je Musso obdan od slovenskih avb, peč in klobukov s krivčki... nekje za njegovim hrbtom je videti njegovo fašistično tovaršijo, ki je z njim vred prestopila mejo v Jugoslavijo, "da utrdi prijateljstvo med Italijo in Jugoslavijo."

Tisti dekliški obrazi na sliki me vedno nadlegujejo, ker se vedno in vedno pojavljajo pred očmi duha... uboge slovenske nevedne ovčice so se pokorile naši slovenski beli gardi in so prišle, odele v sveto nošo svojih prababic, da pozdravijo onega, ki je pozneje poslal nadnje svojo divjaško fašistično soldatesko, katere je v Ljubljani zahtevala od župana slovenskih deklet za laške soldate, "ker ti brez tega ne morejo biti."

Takele stvari bi nam morale biti vsem v nauk, da narod mora vedno strogo paziti komu izkazuje čast in prijateljstvo. Leta 1938 so pozdravljale dučeja slovenska dekleta v narodnih nošah na jugoslovanski meji — v letu 1941 so "prijatelji" iz Italije oskranjevali slovenska dekleta in žene na najograbnejše načine, ter jih odvajali v internacijo, potem, ko so požgali slovenske vasi in pobili moško prebivalstvo, kar ga ni ušlo v gore.

Bodimo torej vsaj Slovenci v Ameriki toliko razsodni, da vsakemu "prijatelju" jugoslovanskega ljudstva dobro otipujemo obisti, preden mu zapojemo kako slavo.

Kdor se uči iz lastnih napak in nedostatkov gre skozi najgorenjše šole in ne pričakuje nobene diplome in nobenih odlikovanj.

In da ne boste mislili, da sem te stvari kje pobrala, naj omenim, da sem jih našla med mojimi starih zapiski in se mi je zdelo, da se svet ni v takih ozirih še čisto nič spremenil ali poboljšal, pa sem zadevo spravila spet na svetlo.

KUPUJTE UNITED STATES WAR SAVING BONDS IN STAMPS OMTHEAT A ELPHILSHANI

Vzgoja mladine je pri vsakem narodu najvažnejša naloga naroda samega, kot predpostavljene oblasti. Najprej se seveda zaokrene stvari tako, da se mlade vzgaja v interesu onih, ki hočejo obdržati oblast nad ljudstvom v svojih rokah. Tako se vzgoji mladino, kot je recimo nacifašistična. Ali tudi stariši lahko igrajo veliko vlogo pri vzgoji mladine in to vključb prisilnemu nauku, ki ga mora mladina poslušati in sprejemati v šoli. To nam pričejo naši slovenski fantje iz Primorja, ki so zdaj vojni ujetniki v Ameriki in nas prošijo, naj jim pomagamo, da bodo spuščeni iz ujetništva, da se gredo boriti proti nacifašizmu. Kdo jim je dal v glavo idejo, da se morajo boriti proti onim, ki so jih imeli pod svojo oblastjo od rojstva in so jih učili, da morajo biti dobri Italijani in fašisti? Slovenski stariši v zaslužnem Primorju so vodili celo četrtletje vzgojno borbo proti fašizmu in raznarodovanju svoje mladine. Tiba je bila ta borba in fašisti so jo skušali zatreti s krutimi metodami, ali naši fantje, ki pravijo: "Tudi v naših žilah se pretaka slovenska kri," so dokazali, da je triumfalna vzgoja, ki so jo dobili pri slovenskih ognjiščih na Krasu in drugod po Primorju.

Korumpiranost duha je huda bolezen in najhujše pri tem je to, da se bolnik najčešče te svoje bolezni niti ne zaveda... včasih pa tako bolezen narakuje — bakiši.

Razsodnost in dozelelost prične zadobivati človek takrat, ko spozna ničevnost vseh obrablenih fraz in skuša izluščiti iz vsakega frazarja tisto, kar tiči skrito za frazami.

Vse rečenice in fraze o iskrenosti so čisto zgolj navadne budalosti, kajti rabijo jih v svoj prilog največje neiskrenosti.

Ženske so včasih maščevalne, a odpustiti in priznati morejo veliko več kakor moški — če bi te lastnosti ne imele, bi ne mogle biti matere človeštva.

Izkusnje vsakogar so vredne samo toliko kolikor se iz njih naučimo — mnogi veliko izkusijo in tudi veliko poznajo.

Kdor se uči iz lastnih napak in nedostatkov gre skozi najgorenjše šole in ne pričakuje nobene diplome in nobenih odlikovanj.

In da ne boste mislili, da sem te stvari kje pobrala, naj omenim, da sem jih našla med mojimi starih zapiski in se mi je zdelo, da se svet ni v takih ozirih še čisto nič spremenil ali poboljšal, pa sem zadevo spravila spet na svetlo.

STADIUM KONCERTI

SIMFONIE P.O.D. ZVEZDAMI

Filharmoničnim Simfonijskim Orkestrom

110 UMETNIKOV; 18,000 SEDEŽEV. Vstopnice 25c, 50c, \$1.10. — Vlak zvečer ob 8.30. Amsterdam Ave in 128. ulica, New York.

18. julija — ČAJKOVSKI, WAGNER, MOZART

19. in 20. julija ob 8. večer: Verdijeva opera

21. LA TRAVIATA — baletom

22. julija — BRAHMS, STRAUSS in ROSSINI

23. julija — JOSEPH HOFMAN, piano

24. julija — BEETHOVEN, MOZART, 24. julija — NATHAN MILSTEIN, solist na gonii

Kratka Dnevna Zgodba

Ne zametuj darov božjih

V nekem kraju je živel prosjak Lenart. Ljudje, katere je s prosjanjem nadlegoval, so se ga bili že naveličali, ker malo je bilo stvari, ki bi jih bil v bogajne sprejemal. Tudi se ni zlo, od kod je prišel v ta kraj in ker je zopet kmalu izginil, misliti so ljudje, da živi v enem kraju le dotlej, dokler mu kdo v bogajne daje kaj takega, kar mu je všeč.

Ne daleč od tega kraja je bila široka reka. Samo eno mesto je bilo pripravno za prevoznjo, in tu je prebival ribič Jakob, katerega posel je tudi bil, prevajati ljudi preko široke reke.

Nekoga dne, ko se mu je bil drog zlomil, šel je v bližnji gozd, da bi si ondi poiskal drugo. Ko je dalj časa hodil po gozdu, čuje, da nekdo govori na vrhu grča, na katerem se gozd razprostira.

Stopi bliže, ter posluša. Slišal je dobro in po glasu tudi poznal Lenarta, ki je polglasno govoril sam s seboj.

"Ha, naveličali so se me že

ljudje! Rad bi znal, zakaj bi naj zdaj zibal črni kruh, ko so mi poprej ljudje radi dajali mesa in klobas! Hahaha, zdaj bi naj bil zadovoljen s črnim kruhom? Tega pri meni že ne doživim."

Nastane molk. Ribič je še vedno poslušal, ker si je mislil, da se kaj več poizve od tega čudnega človeka, ki mora, ako sodiš po njegovem govoru, imeti hudobno srce. Kmalu začne zopet naslednje besede:

"Reženjak jakelj, idi v moj žakelj — Ovsenjak slabi, naj teži v grabi!"

Pri teh besedah je priletela kepa črnega kruha, malone ribarju Jakobu v glavo in za njo še več drugih. Kose kruha je Jakob pobral ter jih nesel domov.

Ni bil še dolgo doma, in se prikaže prosjak Lenart, ter prosi Jakoba, da bi mu dal kaj v bogajne in ga potem prepeljal preko reke.

Prepeljati vas že hočem, a v bogajne vam nimam kaj dati," reče Jakob, ter se bliža s čolnom k bregu.

Lenart stopi v čoln in Jakob odine od brega. Ko privesla do srede reke, kjer je motela iz vode precej visoka in prostorna skala, izpregovori kakor osupel k Lenartu:

"Prijetelj, stopite tukaj malo ven, glejte, čolnu se dno odtrguje hitro!"

Lenart, dasi ni ničesar opazil, vendar je hitro izstopil, ker je videl Jakoba nekako ustrašenega.

Komaj da izstopi iz čolna na skalo, upre se Jakob zopet ob njo ter odvesla proti svoji bajti. Lenart, mened, da bo Jakob čoln doma popravil, čakal je nekaj časa mirno. A ko se Jakob le ne povrne, začel je na večer vpiti in razsajati.

A vse je bilo zaman. Jakob ga ne sliši.

Zjutraj, ko je bilo solnce že precej visoko, vzame veslo, ter odvesla k skali, kjer je Lenart že zopet klical, prošil in klical vse obenem.

Jakob natakne na drog kos črnega kruha, in privesla k skali, pomoli ga Lenartu, rekoč:

"Na, da veš, zdaj dobiš prvi kos, a na skali te hočem imeti tako dolgo, dokler ne speš zadnji kos, ki si jih včeraj po grmovju in grapah metal. Prej ni rešitve, bodi miren ali nemiren."

Lenartu je bilo obupati. Zdal je še le spoznal, da je Jakob slišal njegove besede, ko je menil, da ga nihče ne sliši.

"Potruditi se hočem, da kruh snem," misli si je sam pri sebi, ter se spravi na dolo. Večkrat pokliče Jakoba, ter ga prosi, naj mu prinese kruha, ker mu ga je že zmanjkalo in je gladen.

Ali Jakob se ni prenahtil. Videl je, da je Lenartu kruh res hitro potokeal in ga je ta zadnjič že na kolenih prošil, naj ga za božjo voljo reši samote, pripeljal je zopet čoln do skale in Lenart je vstopil.

Prepeljavši ga na breg, po-

Polom nemške kolonizacije na Ruskem

(ONA.) — Hitler plačuje težko ceno za svojo ofenzivo na Ruskem — ena izmed koncepcij, katere je moral narediti, je bila, da se je odpovedal vsem svojim visoko letecim naortom v pogledu eksploatacije bogatih dežel na vzhodu, katere je bil obljubil nemškemu narodu v "izključno last."

Nacisti so zdaj spremenili svoje postopanje in dovoljujejo ruskim kmetom, da vzamejo v svojo zasebno posest vso zemljo, katero so preorali. S tem je zadan politiki Alfreda Rosenberga, ki je bil Hitlerjev upravnik v zasedenem vzhodnem ozemlju, odločilni in definitivni porazni udarec.

(Nobenega dvoma ni o tem, da so Rosenbergu narekovali ta dekret, ki daje kmetom domačinom lastninske pravice, po treh nemških vrhovnih vojaških komandah, katere želja je brez dvoma, da vsaj do neke mere potolaži ruske kmečke sloje v zaletu bojišča. Ta naredba je bila izdana 3. junija, v trenutku ko so Nemci pripravljali vojaške operacije odločilne važnosti.

Nacisti zdaj z največjo prijaznostjo govorijo ruskim kmetom: "Vsak kdor obdeluje zemljo, ima pravico do posesti."

jetno mirna in potrpežljiva žival. Ljubitelji cenijo kamelo bolj kakor katerokoli drugo domačo žival. Kamela nikdar ne zaide v paniko, kakor to večkrat stori konj. V pljuča ranjena kamela je nadaljevala pot vse do mraka, naker se je zrušila. V hrani in pijavi je izredno skromna. Nosi tovore do 300 kg teže pri hoji 5 milj na uro. S posebnim izvežbanjem so v Indiji hitrost kamel po večali na 20 milj na uro, kar predstavlja brzino težkega tovornega avta v puščavi.

Posebno važno vlogo so pridobili kameli v bojih v Tunisu, zlasti v hribovitih območjih, posebno francoski domačinski vojniki so njihovi zvesti družabniki.

Velblod ali kamela je never-

MEŠČANSKA PIVNICA V MONAKOVEM

Poznavalec monakovske "Meščanske pivnice," kjer je bil izvršen leta 1939 neuspešni atentat na Hitlerja, opisuje ta kraj in njegovo zgodovino takole:

Vsako leto na dan 8. novembra se sestane v monakovski Meščanski pivnici Hitler s svojimi starimi tovariši iz l. 1923. Sestanek je nekakšna komemoracija šestnajsterice svojčas usmrčenih privržencev Hitlerja. Dne 9. novembra odhajajo tovariši Hitlerja k tako zvani "Feldherrnhalle" kjer je l. 1923 padlo 16 njihovih tovarišev v borbi z nemško državno policijo.

Meščanska pivnica ni posebno velika. Pri vходу se nahaja točilnica, kjer sedijo za mizami ljudje iz najrazličnejših družabnih slojev pri časih piva. Na levi strani stoji klet s temno vežo, ki meri v dolžino kakih 40 metrov. Prostor je obdan z galerijo, mize pa so razmeščene po vsej dvorani. Na desni strani galerije je kotiček, kjer vise slike voditeljev narodni-socialističnega gibanja današnje Nemčije. V bližini tega kraja se nahaja tudi prostor s starim orožjem. Kdo rsi ga hoče ogledati, plača malenkost no vstopnino.

Dne 8. novembra je bil v teh prostorih tudi dr. Karr, ki je pripravljaval monarhistični puč. Tedaj se je nenadoma pojavil Hitler z revolverjem v roki. Planil je na mizo in vzkliznil, da je hiša obkoljena od njegovih oboževalnih pristavev. Karr je bil nato prisiljen izdati svojo namero. Izjavil je celo, da je tudi on pripravljen k pohodu na Berlin. Hitler je prisilil Karra in poveljnika policije k besedi, da bosta sodelovala z njim ter pomagala izvršiti puč. Toda Karr ni držal besede. Dogovoril se je z nemško državno vojsko, in je izdal Hitlerja.

Naslednji dan se je Hitler znašel pred takozvano "Feldherrnhalle". Mnogi ga niso pričakovali, pač pa je nanj čakala nemška vojska. Začelo se je streljanje. Hitler se je u-maknil in je bil osem in štiri-deset ur pozneje v okoliščini Monakov ujet. Pred "Feldherrnhalle" je padlo 16 njegovih privržencev. Karr je postal po-besedi, da bosta sodelovala z

PEVSKIM ZBOROM

POSEBNO PRIPOROČAMO NASLEDNJE MUZIKALJE.

SLOVENSKE PESMI
Zbirka 9 narodnih pesmi
Izdala Glasbena Matica v Clevelandu. Cena — \$1.50

EMI ADAMIĆ — 16 JUGOSLOVANSKIH NARODNIH PESMI za moški zbor 50

ŠEST NARODNIH PESMI za meški zbor 50

ŠEST NARODNIH PESMI za meški zbor 50

FRANC VENTURINI — ŠEST MEŠANIH IN MOŠKIH ZBOROV 50

FEDERICO JUVANEĆ — 16 MLADIH LET. MOŠKI ZBORI 50

PETER JEREB — OSEM ZBOROV (meški in mešani) 50

Moški zbori

OSKAR DEV: Barčica: Ol, moj šolci se lov: Kam ml, fantje, drev v vas pol-demo 50

OSKAR DEV: Šeščno, ljuba mola: Ko ptič-če na tuj, gre: Šolci: Moj očka: Na konjčka dva: Dobiv sam pl-senice: Slovo: Je vphala in 50

EMI ADAMIĆ: Modra devojka (belokranjska) 50

VASILIJI MIRK in A. GROMING: Vetrice: Po gradini 50

KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING CO. 216 West 18th Street, New York, N.Y.

V PESMARICI

"AMERIŠKA SLOVENSKA LIRA"

se vključne sledijo slovenske pesmi:

1. Podoknica — moški zbor s bariton samospevom
2. Pozdrav — moški zbor
3. Lahko noč — meški zbor
4. Otokski avon — mešani zbor
5. Pomladnaka — mešani zbor, s bariton samospevom
6. Lira I. — za solo speva, moški in mešani zbor
7. Lira II. — za mešani zbor
8. Atlantski odmevi — za moški in mešani zbor, s bariton samospevom
9. Kantata iz psalma 126 — moški zbor
10. Šolci — za samospeva, mešani zbor in spremljevalcem glasovira
11. Psalm 29 — za samospeva, mešani zbor in spremljevalcem glasovira ali orgel

CENA SAMO 50 centov KOMAD

To so koncertne pesmi za moške in mešane zore, katere je urla-bil in v samozaložbi izdal MA-TEJ L. HOLMAR, organist in pevovodja pri sv. Vidu, Cleve-land, Ohio, 1923.

Naročite to zbirko pri: KNJIGARNA SLOVENIC PUBL. COMPANY

216 West 18th Street New York 11, N. Y.

njim ter pomagala izvršiti puč.

Toda Karr ni držal besede. Dogovoril se je z nemško državno vojsko, in je izdal Hitlerja.

Naslednji dan se je Hitler znašel pred takozvano "Feldherrnhalle". Mnogi ga niso pričakovali, pač pa je nanj čakala nemška vojska. Začelo se je streljanje. Hitler se je u-maknil in je bil osem in štiri-deset ur pozneje v okoliščini Monakov ujet. Pred "Feldherrnhalle" je padlo 16 njegovih privržencev. Karr je postal po-besedi, da bosta sodelovala z

SEDAJ LAHKO DOBITE

LASTNOROČNO PODPISANI KNJIGI

pisatelja Louis Adamić-a

ZA CENO \$2.50 ZA ZVEZEK

"Two Way Passage"

V tej knjigi, ki je zbudila pozornost vsega ameriškega naroda, da je pisatelj na svet, kako bi bilo mogoče po sedanjih vojni pomagati evropskim narodom. Iz vseh evropskih držav, tudi iz Jugoslavije, so prišli naseljenici v Ameriko in pomagati postaviti najbolj na-predno in najbogatejšo državo na svetu. Sedaj je prišel čas, da Združene države pomagajo narodom, ki so jim pomagali do njih-vega sijaja in moči. Pot na dve strani — kakor bi se mogel naslov knjige prestaviti iz angleščine — je jako zanimiva knjiga in jo priporočamo vsakemu, ki razume angleško.

"What's Your Name"

"Človeški odgovori na vprašanje, ki se tiče stroje milijonov... Či-tanje te knjige je bogato plačilo." — Tako se je izrazil veliki ameriški dnevniki o tej knjigi.

Pri naročbi se poslužite naslednjega kupona

Posiljam Money Order za \$..... za lastnoročno podpisano (1) knjigo (1):

Moje ime

St., ulica ali Box št.

Meeto in država

Rojake prosimo, ko pošljejo za naročnino, da se poslužujejo —

UNITED STATES orizoma

CANADIAN POSTAL MONEY ORDER,

— ako je vam le priročno

"Glas Naroda"

216 W. 18th STREET NEW YORK 11, N. Y.

VSI ne moremo iti na bojišče se vojsko-vati proti sovražniku osebne svobode; —

VSAK pa lahko po-maga pobiti sovražni-ka, ako kupuje WAR BONDE in ZNAM-KE redno.

Visoška kronika

ROMAN - Spisal Dr. IVAN TAVČAR.

29

Stara pa je resnica: Kdor dela testament, mora kmalu umreti! Videli smo zatorej, da so štete ure življenja Polikarpa Khallantu, tujci Khallantu. (Kmalu po novem letu se ga je dotaknil božji prst in ohromela mu je desna stran telesa, da ni mogel več vstajati in da smo ga prekladali kakor kos mrtvega lesa.

Takrat sem bil poslan še enkrat po brata Valentina. Zopet mu je dolgo govoril, tudi pel mu je in čital iz debele knjige. Ko je bilo petje in čitanje pri kraju, me je poklical Valentin.

Bog mi bo odpustil in Devica Marija bo molila zame, da ni ta greh ne obleži na duši! V moji navzočnosti je luteranski kaplan po krivoverko blagoslovil kruh in blagoslovil je tudi vino v kelihu. Nate je delil kruh in vino bolniku, katerega sem vzdignil, da je zavžil, o čemer mu je Felicianov vnuk lagal, da je meso in kri našega Gospoda Odrašenika. Ko je ležal oče zopet v postelji, je prijel z levico, ki jo je še lahko pregibal, mojo desnico, rekoč:

"Izidor! Bodi blagoslovljen za vso ljubezen katero mi izkazuješ!"

Bratu Valentinu se mižpalač deset cekinov, potem pa sem pobegnil iz sobe pod temno podstrešje, kjer sem se izjokal, kakor nekdanji sveti apostol, ko je bil zatavljen svojega Učenika.

Felicianov vnuk je pustil očetu težko knjigo, da bi si dal iz nje brati, kadar bi se mu približala smrtna stiska. Ta knjiga je nosila naslov: ...

"Biblia, tu je vse svetu pismu, Stariga inu Noviga Testamenta - Slovenski, obnazhena, - Skuzi Ivria Dalmatina."

In res se je pričel visoški gospodar bližati smrtni stiski. Govorica mu je tekla težko in postal je sam sebi v največjo nadlego. Meni pa naj pričajo vsi svetniki, da sem mu tudi v največji revščini izkazoval ljubezen, ki jo mora dajati sin svoji očetu. Niti za trenutek nisem opasal pri njegovi postelji. To umiranje je bilo mučno, grozno in strašno! Tako umirati nisem videl človeka. Videl sem jih umirati po bojiščih, ko je polje odnevalec od obupnih krikov obupanih grešnikov; ali tudi takrat nisem opazil toliko strahu pred smrtjo, kadar je profos vlačil svoje ljudi pod vislice.

Grozno so bile noči. Onemoglemu telesu je odpovedalo spanje. Stari mož je pričel pripovedovati, da čuje različne glasove; sedaj je šumeča reka, sedaj zopet so se oglašali iz daljave zvonovi. Nad šumenje in brenčanje pa je segal glas, ki ga je v smrtnem objemu ležeči bolnik najpogostejše poslušal - glas umorjenega Schwarzkoblerja: "Pridem po te!"

Ječjal je: "Ali ga vidiš? Tam v temi stoji, dobro mu razloži obraz in zadržaj je tudi rana in v nji to proketo bodalo! Izidor, pomagaj!"

V takih trenutkih sem pograbil po knjigi Jurija Dalmatina. Odprl sem jo, kjer se je sama hotela odpreti. In odprla se je na mestu, kjer je stalo:

"Bug bodi meni milostin, po tvoji dobroti, Inu pobriši doli moje grehe po tvojim velikim vsmilenju. Dobro me operi od moje pregrehe, inu očisti me od mojega greha. - Zakaj jest spoznam mojo pregreho. Inu moj greh je vselej pred mano. - Daj, da slišim veselje inu dobro volo, Da bodo te kosti vesele, katere si ti steri. Skry tvoj obraz pred mojnimi grehi, Inu zbrisi doli vse moje pregrehe. Održi me od dolga te krij, o Bug, ki si ti moj Bug inu Izveličar, - da bo moj jezik tvojo pravico hvalil."

To sem mu prečital enkrat ali dvakrat, dokler se ni pomiril. Umril je pa na pepelnico snedo.

Tedaj sem ponovil obljubo, da hočem vse žive dni delati pokoro za njega, ki je bil velik grešnik, ki pa je bil moj oče.

Pokopali smo ga drugi dan po pepelnici sredi. Kolikor sem prošil duhovnega očeta, - gospod Janez Kašper se ni dal ganiti in nikakor ni hotel dovoliti, da bi ga pokopali pri cerkvi sv. Martina v Poljnah. Njegova beseda je bila:

"Zagrebite ga na luteranskem pokopališču, ki so ga imeli svoj čas protestantje v Poljanski dolini!"

To pokopališče je bilo na zapuščenem mestu, in mi, ki smo takrat živeli, še nismo več vedeli, da so se tam pokopavala človeška trupla. Bil je to košček neobdelane zemlje v kotu, kjer se tovarna pot zavije proti poljanski vasi.

Le toliko je dovolil gospod župnik, da so smeli sosedje prineesti mrliča na ta kraj. Katoličanom, ki niso bili z visoško hišo v nikaki zvezi, je bila udeležba pri pogrebu zabranjena. Pa jih je le mnogo prišlo vzlic tej prepovedi!

Pogreb je bil ob navadnem času. Dopoldne sta hlapca izkopala jamo, ob dveh popoldne pa smo prinesli mrliča ter ga brez molitev pokopali. Božje usmilenje! Da bi ne doživljal več takega dne!

Držal sem se starih navad. Ker je bil pogreb v postnem času, sem mrliča, kakor pravimo, "iz posta vzel". Tik groba sem vse, kar jih je bilo prišlo, pogostil, kakor to delajo tudi kočarji pri svojih katoliških pogrebi. Jedli so, pili so in bili prav dobre volje. Oni pa je spal pod rušo! - A več, ko se je snedlo in več ko se je spilo, imenitnejši je postajal pogreb.

Tudi pri zadnji priliki sem izkazal očetu vso čast in iz posta vzemem pokopniku je visoška kmetija napravila sedmino, kakor je prej ne slej ni bilo na poljanskem katoliškem pokopališču. Čelega teleta in čelega prašiča so snedli pogrebi in povrhu še trideset belih pogač. Vina pa se je izpil kolikor se ga je hotelo. Ko je padel mrak na zemljo, je odšla pogrebna družba veselo in židane volje.

Župniku vse to ni bilo všeč, ali branil sem se, da se visoki gospodar ni mogel drugače pokopati, če ni hotela pasti sramota na njegovo hišo.

(Nadaljevanje prihodnjih.)

Govor dr. Miha Kreka

13. JUNIJA 1943

(JIC.) - V Ameriki je se od združenih narodov vso podaj konferenca zavezniških narodov pomoč. Seveda pa boro od pri tem odšla v staro šaro rope in ureditvi njene kmetijske proizvodnje. Tako, da bi se z največjo možno gotovostjo zajamčilo trajno dovolj hrane za evropske narode, tako, da bi se s tem oskrbela ta osnovna potreba mirnega in zadovoljivega življenja. Konferenca ne ni samo v celoti sešela vse majne potrebe, ki jih posamezne države imajo, da bi mogle z najnujnejšim preskrbeti svoje obubožano in izstradano prebivalstvo za prve mesece, ko ne bo semena za nove plodove, ne surovin za najnujnejšo produkcijo v Evropi sami. Konferenca ni samo pregledala tuge in vire, kje bo mogoče vse potrebno za Evropo nabaviti. Ona ni samo dala osnovo za financiranje vseh teh nabav in napravila predloge za nagel prevoz vseh teh velikih količin blaga, ampak je šla veliko dalje. Vzela je v poštev vsa plodovita tla evropskih dežel, vse dosedanje oziroma predvojne pridelke v prehrani, pogoje pridelovanja, možnost prehranjevanja vsega prebivalstva in možnosti življenja kmeta, ki zemljo obdeluje in od njenega plodu neposredno živi. Uničiti, prepričati pomanjkanje hrane, to je bil namen konference. Kako napraviti vsak čas, v vsagih razmerah hrano lahko dosegljivo vsem ljudem z najširšo svetovno organizacijo in pametnim smiselnim kombiniranjem domače kmetijske proizvodnje in svetovnega izmenjevanja prehranilnega blaga, to je bila končna največja naloga zastopnikov združenih narodov. Premagati nevarnost lakote in pomanjkanja prav tako temeljito kot v vojni premagati sovražnika. Premagati vse ovire, pa naj se imenujejo državne meje, ali konkurenca ali kapitalizem ali kakršnikoli drugi izrodki zasebne sebičnosti ali sebičnosti manjših socialnih edinic. Postavljati življenjska sredstva povsod, kjer je potreba tako kot se danes na vse fronte vsega sveta dostavlja orožje, to so široke, silne reforme, ki naj omogočijo uresničenje ene osnovnih točk, za katere se danes bori človeštvo. Za osvoboditev od strahu pred pomanjkanjem.

Jugoslavija, ki jo je zastopala na tej konferenci delegacija z ministrom Čubrilovičem in delegatom dr. Mirko Mermoljo na čelu, je bila na konferenci država, ki ji je zbor zastopnikov združenih narodov posvečal posebno pozornost in ji odobril mesta v najvažnejših odsekih. To priznanje nas je znova utrdilo v prepričanju, da mednarodni svet pravico ceni napor našega naroda, pomembnost in vrednost naših naravnih bogastev in zmoglosti. Utrdilo se nam je znova upanje, da gremo v tej vojni skozi njo ne le v dobro osebnost in narodne svobode, ampak tudi v socialno in gospodarsko obnovo, za katero homo dobili.

"SPANISH IN 20 LESSONS" - Španski v 20-ih urah. - Španski učbenik slovenca. - Spisal je R. D. L. Cortina.

Ta knjiga je popolna in prav nič predraga. Od prve do zadnje strani je je popolnoma ista, kot jo je pisatelj napisal in kot je bila prototip izdane za višjo ceno. Cena je zato nizka, ker so se porabile prvotne tiskarske forme, in ker je pisatelj sprejel nizko ceno.

Po tej priložnosti stopnjevati metodi vam Corinta pomaga, da se lahko naučite španščine.

Po praktično učenje ima kar najmanj nesamostojnih in zapletenih slovničnih pravil ter vas uči brati, govoriti in razumeti španščino.

Corintova kratka metoda so odobrili učitelji, profesorji, šole, poslastična in športna društva po celotni svet.

Prodanost je bilo že nad 2.000.000 Cortinovih knjig.

Če vas ta knjiga zanima, jo lahko naročite pri:

KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING COMPANY, 216 West 18th Street, New York, N. Y. - Cena je samo \$1.-

TRI MLJONE FRANKOV ZA SLANO VODO.

"Denar leži na cesti," si je mislil bivši branjevec na pariškem trgu Leon Baron, ki je l. 1936 opustil prodajo sira, masla in jaje ter se preusmeril v področje - medicine. Špekulacija s človeško neumnostjo in labkovnostjo je vedno najboljši posel. Tako si je osnovna organizacija za prodajo zdravila za vse bolezni, ki ga je imenoval "Selminers" Nič manj nego 180 zastopnikov je poslal s čedno etiketiranimi steklenicami na deželo, da bi tam prodajali zla od kurjih oči sov do plešivosti in seveda je vsakega agenta oborožil s priporočljivim pismom zdravstvenega ministra in izjavami raznih medicinskih ustanov. Ti dokumenti so bili seveda ponarejeni. Mož je tudi drugače postopal velikopotezno in ni štedil z denarjem. Njegovi zastopniki so predvajali filme, ki so kazali učinke čudovitega selminersa, ki je zdravil lahko vsa zla od kurjih oči do plešivosti, in seveda so v vsaki vasi pad podajanjem imeli "znanstvena predavanja" z latinskimi imeni in drugim podobnim peskom v oči. Kupčija je cvetela bohotno, zdraviljen je s čudežnim belilom, ki je obsegalo pet stekleničic, je veljalo 180 frankov. Ker je bilo lečilo, kakor je pokazala sodna preiskava, navadna slanica in je stalo Barona pet stekleničic v vseni obratni stroški vred komaj 20 frankov, si lahko predstavimo, da si je mož v 3 letih nabral tri milijone čistega dobička. Zato so ga potem zašli na več let.

Vrednost enega kilograma kave v Italiji

Na črni borzi v Italiji se s kilogramom kave lahko marsikaj kupi in to stvari, ki so drugače nedosegljive. Neki diplomat je v zadnjem času v zameno za kilogram kave dobil novo obleko, ki je bila od grofa Ciana naročena pri krojaču.

(Barovico, 6. junija, 1943)

Gledališče ... Kinematograf ... Radio

Stadium koncerti v N. Y. C.

V ponedeljek in torek bodo v Stadiumu predstavljali Verdi-jevo opero "La Traviata". - Vlogo Violetto bo pela brazilska primadona Bidu Sayao. V vlogi Alfreda bo nastopil Alexander Sved; drugi pevci in pevke pa so: Maxine Stellman, Lucille Browning, John Dudley, George Cebanovsky in Louis D'Angelo. Režiser je Herbert Graf, kapelnik pa Alexander Smallens. Balet bo vprizoril Alexis Dolinoff.

V sredo bo vodil Smallens simfonični program, v katerem bo med drugim overtura "William Tell," Wagnerjeva Siegfriedova idila in Brahmsova druga simfonija.

Od četrta do nedelje bo vodil koncerte navodoški kapelnik Jascha Horenstein, ki je vodil koncerte po Evropi, Avstraliji in Novi Zelandiji. Rojen je bil v Kijevu v Rusiji, glasbene študije pa je dovršil na Dunaju.

"The Vagabond King" Največji uspehi v sezoni je dosegel Russel Janney s svojo mogočno predstavo "The Vagabond King" v Shubert Theatre z Johnom Brownlee, članom

Metropolitan Opera Company. Devetdeset odstotkov ocen to glasbeno predstavo označuje kot najodličnejšo v zadnjih letih, Brownlee pa je po splošnem mnenju najboljši bariton, dah in sobotah tudi ob 2.30 poldne.

GLASOVANJE PODALJŠANO DO 25. JULIJA

ČITATELJI NAJ IZBEREJO FILME IN ZVEZDE

Foreign Language Critics' Circle Vas naprosi da izberite najboljši film in poglavitne zvezde za leto 1943.

Čitatelji našega lista in vseh tujec, aličnih listov v Združenih državah so naproseni, da izberejo najboljšo filmsko sliko v prvih 6 mesecih 1943, kakor tudi najboljšo igralce in igralke za isti čas. To izbranje vodi Foreign Language Film Critics' Circle v sodelovanju s filmsko industrio.

Ker so obiskovalci gledališč sodniki, ki doženejo uspeh in neuspeh, zato je izbira vsakega obiskovalca gledališč potrebna. Zato zapišite v glasovnico, kar ste izbrali in nam pošljite še DATES. Vaše mnenje in izbira bo pomagala določiti filme in zvezde, ki jih boste v bodoče videli.

V naslednjem je seznam vodilnih filmov, igralcev in igralke, ki so nastopili prvo polovico leta, v dolenjem seznamu izberite v vsaki skupni troje, kar vam je najbolj všeč: to je tri slike, tri igralce, tri igralke.

SLIKE:

1. Palm Beach Story
2. They Got Me Covered
3. Random Harvest
4. In Which We Serve
5. Commandos Strike at Dawn
6. Air Force
7. Ox-Bow Incident
8. Casablanca
9. The Human Comedy
10. Hitler's Children
11. Star Spangled Rhythm
12. A Night to Remember
13. Hangmen Also Die
14. The Moon Is Down

IGRALCI:

1. Gary Cooper
2. Bob Hope
3. Monty Woolley
4. Ray Milland
5. Paul Henreid
6. Walter Brennan
7. Mickey Rooney
8. Spencer Tracy
9. Humphrey Bogart
10. Paul Muni
11. Erich von Stroheim
12. Henry Fonda
13. Brian Aherne
14. Fred MacMurray

IGRALKE:

1. Ida Lupino
2. Ingrid Bergman
3. Alice Faye
4. Jean Arthur
5. Anne Shirley
6. Teresa Wright
7. Joan Leslie
8. Rosalind Russell
9. Dorothy Lamour
10. Barbara Stanwyck
11. Greer Garson
12. Katharine Hepburn
13. Betty Grable
14. Rita Hayworth

GLASOVNICA:

	Slike	Igralec	Igralka
Prva izbira št.	Št.	Št.	Št.
Druga izbira št.	Št.	Št.	Št.
Tretja izbira št.	Št.	Št.	Št.
IME			

NASLOV

TO GLASOVANJE BO KONČANO 25. JULIJA. Kakorhitro mogoče bo zatem objavljen izid glasovanja. O izidu tega glasovanja bodo-prinesle radio postaje in ameriški listi. Pazite na izid glasovanja in zapomnite si: pošljite svojo glasovnico še danes.

KNJIGARNA Slovenic Publishing Company 216 West 18th Street New York City

Andrej Ternovac

Spisal Ivan Albrecht

Cena 50 centov

Belfegor

Spisal Artur Bernede

Cena 75 centov

Filozofska zgodba

Spisal Alojz Jirasek

Cena 50 centov

LETOS IZŠLA

Ko smo šli v morje

bridkosti

Spisal Rev. K. Zakrajšek

Knjiga pripoveduje, kako je Hitler nastavljal lmanoe in nauke in pripravil "strup" za Jugoslavo in njihovo državo že dolgo prej kot jo je napadel.

Knjiga je v platnu vezana in ima 297 strani.

Cena \$2.-

Listki

Spisal Ksavar Meško; 144 str.

Cena 70 centov

Godišni državljani naj naročijo knjžice -

"HOW TO BECOME A CITIZEN OF THE UNITED STATES"

V tej knjigi so vsa poljsna in sakoni za naseljenje.

Cena 35 centov

Godišni državljani naj naročijo knjžice -

"HOW TO BECOME A CITIZEN OF THE UNITED STATES"

V tej knjigi so vsa poljsna in sakoni za naseljenje.

Cena 35 centov

Godišni državljani naj naročijo knjžice -

"HOW TO BECOME A CITIZEN OF THE UNITED STATES"

V tej knjigi so vsa poljsna in sakoni za naseljenje.

Cena 35 centov

Godišni državljani naj naročijo knjžice -

"HOW TO BECOME A CITIZEN OF THE UNITED STATES"

V tej knjigi so vsa poljsna in sakoni za naseljenje.

Cena 35 centov

Godišni državljani naj naročijo knjžice -

"HOW TO BECOME A CITIZEN OF THE UNITED STATES"

V tej knjigi so vsa poljsna in sakoni za naseljenje.

Cena 35 centov

Malenkosti

Spisal Ivan Albrecht

Cena 75 centov

Pingvinski otok

Spisal Anatole France

Cena \$1.-

Veridicus

Spisal Pater Kajetan

Cena \$1.-

Zločin in kazen

Spisal F. M. Dostojevski

DVA ZVEZKA

Cena \$3.-

Živi izviri

Spisal Ivan Matičič

Knjiga je svojevrsen pojav v slovenski književnosti, kajti v nji je v tridesetih dolgih poglavjih opisanih trideset rodov slovenskega naroda od davnih potočkov v starem slovanstvu do današnjega dne.

13 poglavij - 413 strani

V platnu vezano

Cena \$2.-

Državlanski priročnik

(V slovenščini)

Knjižica daje poljudna navodila, kako postati ameriški državljan.

Cena 50 centov

POUČNI SPISI

Angleško Slovensko Berilo

(F. J. Kern) - Vezana knjiga

Cena \$2.-

Govedoreja

Spisal R. Legvart, 145 strani s slikami.

Cena \$1.-

Knjiga o dostojnem vedenju

111 strani.

Cena 50 centov

Mlekarstvo

Spisal Anton Pevc, 8 slikami, 163 strani. - Knjiga za mlekarje in farmerje v splošno.

Cena 50 centov

Obrotno knjigovodstvo

258 strani. esana. - Knjiga je namenjena v prvi vrsti za stavbo, umetno in strojno kmetištvo, ničarstvo ter šelozelivarstvo.

Cena \$1.-

Ako naročite knjigo, priložite k naročilu U. S. oziroma Canadian Money Order za omenjeno svoto. Manjše svote, lahko pošljete v U. S. znakih po 2. oziroma 3 cente.